

Nota

Linaria viscosa L. (Scrophulariaceae), espècie nova a Catalunya

Llorenç Sáez

Gisela Peñas

Josep Girbal

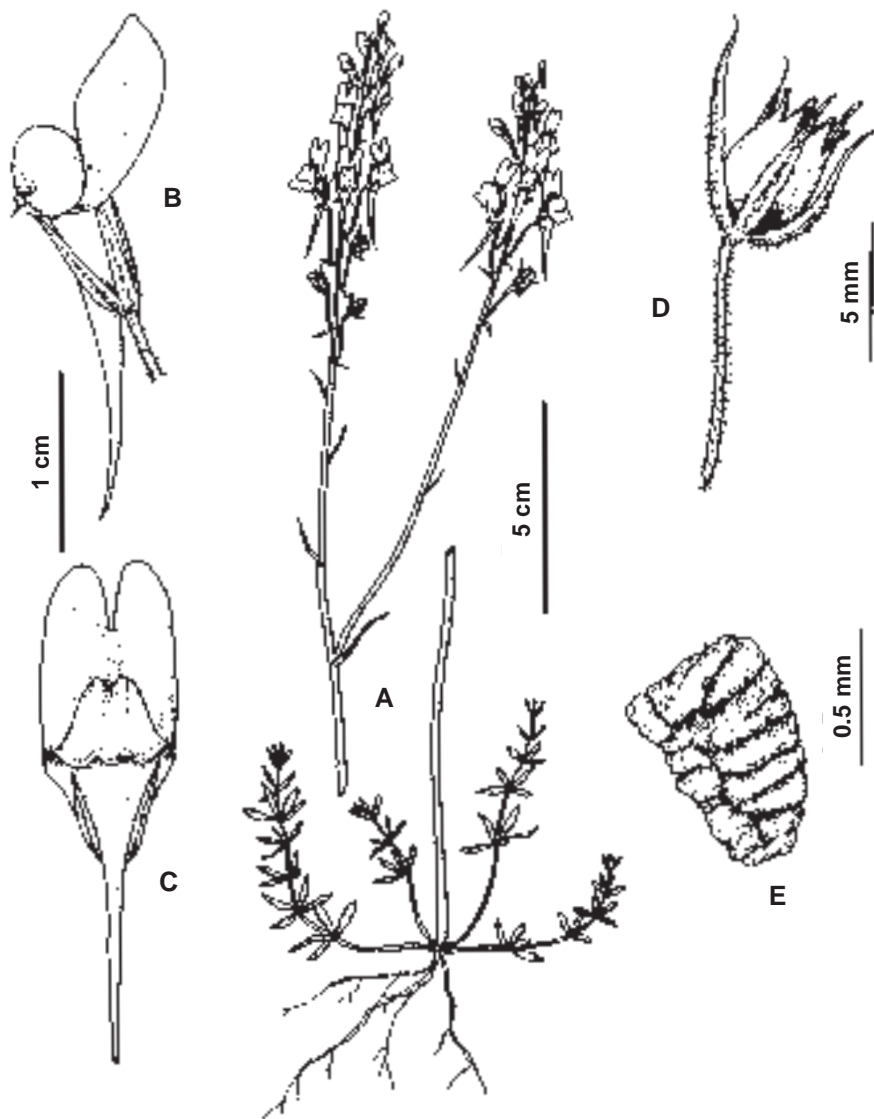
Universitat Autònoma de Barcelona. Unitat de Botànica
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain

Manuscrit rebut el juny de 2000

Linaria viscosa (L.) Chaz., Suppl. Dict. Jard. 2: 39 (1790) [= *Antirrhinum viscosum* L., Cent. Pl. 2: 21 (1756)] és una espècie de la sect. *Versicolores* (Benth.) Wettst. subsect. *Versicolores*, la qual resta perfectament caracteritzada davant d'altres seccions del gènere per incloure plantes amb l'estil bifid, amb dues o tres àrees estigmàtiques (Sutton, 1988: 424-425). *L. viscosa* és un endemisme del S de la península Ibèrica, tot i que autors com Sutton (1988: 434) i Valdés et al. (1987) consideren que la planta també podria trobar-se a al NW d'Àfrica. Per la nostra part, hem revisat material d'herbari que segons el nostre criteri podria ser adscrit a *Linaria viscosa* subsp. *viscosa* [Algeria: Département d'Oran: Aïn-el-Turck, champs sablonneux, 14-III-1934, *R. le Cesse* (BCF 31683)] i que confirmaria la presència d'aquest tàxon al N d'Àfrica.

En el si d'aquesta espècie Sutton (1988: 434-436) reconeix diverses entitats subespecífiques: *L. viscosa* subsp. *viscosa*, difosa pel S d'Espanya (també ha estat indicada del territori diànic (Bolòs & Vigo, 1996: 422; Laguna et al., 1998: 270), S de Portugal, i probablement es troba present al N del Marroc; la subsp. *crassifolia* (Cout.) Sutton, endèmica del Cabo da Roca, al centre-oest de Portugal; i la subsp. *spicata* (G. Kunze) Sutton, restringida a la zona de Sierra Nevada.

Linaria viscosa ha estat trobada a la muntanya del Castell de Sant Miquel, Vallromanes (Barcelona), 31TDF3997, 270 m, en una zona de talussos de la xarxa viària situada en una àrea d'alzinar litoral, damunt sorres silícies. En aquest ambient conviu amb plantes com *Bituminaria bituminosa* (L.) C.H. Stirt., *Briza* sp., *Catapodium rigidum* (L.) C.E. Hubbard, *Lolium rigidum* Gaud., *Misopates orontium* (L.) Rafin., *Ononis spinosa* L., *Papaver rhoeas* L., *Poa annua* L. i *Silene gallica* L. L'ambient on viu la planta és semblant a l'indicat com a propi per a *L. viscosa* per alguns autors (Valdés et al., 1987: 108; Bolòs & Vigo 1996: 422), ja que consideren que aquesta espècie mostra preferència per les zones sorrenques. L'única població coneguda fins al moment compta únicament amb una

Figura 1: *Linaria viscosa* (L.) Chaz. subsp. *viscosa* a) hàbit; b) flor, visió lateral; c) flor visió frontal; d) càpsula; e) llavor.

vintena d'exemplars, i l'estatus relatiu a la seva espontaneïtat resta, de moment, dubtós.

A partir de l'estudi dels nostres exemplars, creiem que les plantes han de ser assimilades a la subespècie tipus. Els pedicels florífers tenen una longitud de 6-9 mm, els lòbuls calicinals tenen una amplada d'1-1.7 mm, i la longitud de la corol·la és de 22-30 mm de longitud (figura 1). Aquestes característiques permeten separar les nostres plantes de *Linaria viscosa* subsp. *spicata*. Cal destacar que les mides de la corol·la estan lleugerament per damunt de les mides indicades per Sutton (1988: 434-436). D'altra banda, i sobre la base dels següents caràcters macromorfològics: tiges fèrtils erectes, inflorescència densa, no subcapitada i esperó d'1-2 mm d'amplada, la planta estudiada pot ser separada de la subsp. *crassifolia*. També la morfologia seminal coincideix amb la pròpia de *L. viscosa* subsp. *viscosa*, ja que les llavors es troben densament cobertes per crestes disposades de manera transversal (figura 1).

Bibliografia

- Bolòs, O.; Vigo, J. 1996. Flora dels Països Catalans. Vol. 3. Barcelona.
- Laguna, E.; Crespo, M.B.; Mateo, G.; López, S.; Fabregat, C.; Serra, L.; Herrero-Borgoñón, J.J.; Carretero, J.L.; Aguilera, A.; Figuerola, R. 1998. Flora endémica, rara o amenazada de la Comunidad Valenciana. Generalitat Valenciana. Valencia.
- Sutton, D.A. 1988. A revision of the tribe Antirrhineae. Oxford University Press.
- Valdés, B.; Talavera, S.; Fernández Galiano, E. 1987. *Linaria* Mill. Flora de Andalucía Occidental 2: 508-522.